Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 03.03.1965, sp. zn. 5 Tz 7/65, ECLI:CZ:NS:1965:5.TZ.7.1965.1

Číslo: 22/1965

Právní věta: K vzájemnému vztahu trestných činů podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. a § 125, event. § 127 tr. zák. Rozlišení subjektivní stránky.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 03.03.1965

Spisová značka: 5 Tz 7/65

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Narušování řízení, plánování a kontroly národního hospodářství, Porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 125
§ 127
§ 132

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 22/1965 sb. rozh.

K vzájemnému vztahu trestných činů podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. a § 125, event. § 127 tr. zák.

Rozlišení subjektivní stránky.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 3. března 1965 – 5 Tz 7/65.)

Rozsudkem okresního soudu v Chrudimi z 15. července 1964 sp. zn. 2 T 134/64 byl obviněný F. T. uznán vinným trestnými činy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. c) tr. zák. a narušování řízení, plánování a kontroly národního hospodářství podle § 125 odst. 1 tr. zák. a odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody a k dalším trestům.

Ke stížnosti pro porušení zákona byl rozsudek v celém rozsahu zrušen a okresnímu soudu v Chrudimi bylo přikázáno, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Trestná činnost obviněného spočívala podle rozsudečného výroku v tom, že obviněný jako vedoucí provozovny n. p. VČPK Skuteč č. 028 v Dolním Holetíně od r. 1962 do konce května 1963 v hlášení a výkazech o výši výroby uváděl úmyslně vyšší plnění než odpovídalo skutečnosti, což mělo za následek, že bylo neoprávněně vyplaceno na prémiích 25 796,78 Kčs a za nevykonanou práci byla zaplacena mzda 2719,70 Kčs.

Obviněný T. po celý rok 1962 vykazoval v základní evidenci pro plnění plánu a pro výpočet prémií větší množství záhozového kamene, než bylo skutečně vyrobeno a než bylo dělníkům na mzdách za tuto nadsazenou výrobu zaplaceno. Tím chtěl dosáhnout plnění plánu větším procentem a tím zajistit i vyplacení prémií dělníkům v neoprávněné výši. Dosáhl skutečně toho, že za rok 1962 byly dělníkům vyplaceny neoprávněné prémie ve výši 25 496,78 Kčs a kromě toho jemu samotnému ve výši 300,- Kčs. Toto zkreslování evidenčního výkazu je potvrzeno provedenými svědeckými výpověďmi L. C., E. Č., N. M. a Z. Z. Obviněný sám toto zkreslování výkazu nepopřel, a naopak doznal, že v roce 1962 připisoval výrobu záhozového kamene do základní evidence pro plnění plánu proto, aby „vycházelo" plnění hrubé výroby. Mzdy za takto připisovanou výrobu dělníkům placeny nebyly. Podle vlastního doznání to činil jednak proto, aby vznikl nárok na proplacení prémií, jednak proto, aby nebyl volán k vytýkacímu řízení. Věděl též, že nebyl oprávněn počítat do plnění plánu záhozový kámen, který nebyl dělníky naložen a odvezen a u kterého nebyla žádná práce dělníků vykázána. V základní evidenci výroby mohlo být, jak potvrzují svědci L. C. a N. M., vykazováno jen to, co bylo skutečně vyrobeno a na mzdách vyplaceno. Mzdy, jak vyplývá z těchto svědeckých výpovědí, se souhrnně každý měsíc vykazovaly v rekapitulaci mezd, se kterou musela základní evidence výroby souhlasit, což obviněný věděl.

Skutková zjištění, která okresní soud učinil, odpovídají tudíž výsledkům provedených důkazů.

Okresní soud však pochybil, když zjištěné jednání obviněného posoudil jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. c) tr. zák. v jednočinném souběhu s trestným činem narušování řízení, plánování a kontroly národního hospodářství podle § 125 odst. 1 tr. zák.

Podle rozsudku spáchal obviněný v jednočinném souběhu dva trestné činy. Trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. c) tr. zák. spatřoval soud v tom, že v důsledku jednání obžalovaného bylo neoprávněně vyplaceno dělníkům v kamenolomu na prémiích 25 796,87 Kčs.

V odůvodnění rozsudku soud uvádí, že souběh trestných činů podle § 132 a § 125 tr. zák. je možný. V rozporu s ustanovením § 125 tr. ř. se však v rozsudku neříká, jakými právními úvahami se soud řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle dvou ustanovení, která sice mohou postihovat zevně podobné jevy, ale která současně zákon staví do protikladu.

Jak vyplývá ze spisového materiálu, obviněný sledoval svým jednáním dosažení fiktivního plnění plánu, aby dělníci mohli být odměňováni podle prémiového řádu. Z celkové částky 25 796,87 Kčs získal takto obviněný pro sebe pouze nepatrný zlomek, celkem 300,- Kčs.

Určujícím diferenciačním zákonným znakem, který rozlišuje trestný čin podle § 125 tr. zák. i některé další trestné činy proti hospodářské kázni od jiných činů, vykazujících zevně obdobné znaky, je účel, který pachatel sledoval. Podmínkou posouzení zažalovaného jednání podle § 125 tr. zák. je, že obviněný podával nepravdivé údaje o výrobě v úmyslu zajistit socialistické organizaci anebo její složce neoprávněné výhody. Došel-li okresní soud k názoru, že obviněný v takovém úmyslu jednal, bylo třeba současně se vypořádat s otázkou, zda přes tyto závěry je možno další následek jednání, tedy odměnění rozhodující většiny pracovníků kamenolomu, posoudit podle ustanovení o trestném činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 tr. zák., a proč nelze i v jednání,

které vedlo k tomuto neoprávněnému prémiování zaměstnanců spatřovat trestný čin proti hospodářské kázni.

Při úvaze o tom, zda obviněný hlášením o vyšších výkonech kamenolomu páchal trestné činy proti hospodářské kázni, anebo zda v tomto jednání třeba shledávat uvedení závodu, který vyplácel odměny za pracovní výkony a dotoval prémiové fondy, v omyl v úmyslu rozkrádat majetek v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., musel soud vycházet zejména z těchto úvah:

Neoprávněná je výhoda, která socialistické organizaci anebo složce nenáleží. Sem třeba mimo jiné řadit i případy, kdy socialistická organizace získává prostředky vázané na splnění úkolů, aniž své úkoly splnila. Podle ustanovení o trestných činech proti hospodářské kázni uvedených v § 125, § 127 odst. 1, § 128 tr. zák. se posuzuje získávání neoprávněných výhod nejen pro socialistickou organizaci na úkor jiných subjektů, ale i získání takových výhod ve prospěch složky organizace na úkor vlastní socialistické organizace.

Důsledkem porušování hospodářské kázně je zpravidla získávání výhod nejen pro socialistickou organizaci, resp. složku organizace jako takové, ale též zvýhodnění pracujících této organizace, složky, kteří tvoří její personální substrát. Bylo-li v takových případech záměrem obviněného jako odpovědného pracovníka vytvořit podmínky pro to, aby usnadnil kamenolomu, který vedl, splnění jeho úkolů, aniž by svého postavení zneužil ke svému trestně postižitelnému obohacení anebo k takovému obohacení osob blízkých, bylo posouzení jednání obviněného, spočívající v poskytování nepravdivých údajů podle § 125 odst. 1 tr. zák. správné. Z téhož důvodu měl však soud posoudit podle ustanovení o trestných činech proti hospodářské kázni i tu skutečnost, že jednáním obviněného došlo k neoprávněnému odměňování kolektivu pracovníků kamenolomu vyplácením prémií, na které jim nevznikl nárok.

Podle § 127 odst. 2 tr. zák. se posuzuje neoprávněné odměňování pracovníků za práce vykonané ve prospěch socialistické organizace, jestliže odpovědný hospodářský pracovník jednal takto v úmyslu zajistit plnění úkolů organizace, zejména, jestliže by při sníženém odměňování hrozilo, že zaměstnanci kupř. nebudou plnit své úkoly tak, jak to potřeby provozu vyžadují, nebo opustí pracoviště apod. Bez těchto podmínek, které v dosavadním řízení nebyly dostatečně objasněny, nelze neoprávněné odměňování posoudit podle § 127 odst. 2 tr. zák. Takové jednání by však bylo možno posoudit podle ustanovení § 127 odst. 1 tr. zák. jako neoprávněné vytváření a používání finančních fondů v úmyslu zajistit složce socialistické organizace – kamenolomu – neoprávněné výhody.

K závěru okresního soudu o tom, že obviněný vyplacením mzdy za nevykonanou práci v částce 2719,70 Kčs spáchal rovněž trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, třeba uvést, že takto by bylo možno posoudit jednání obviněného, kdyby jeho úmysl směřoval k rozkradení tohoto majetku, tedy k neoprávněnému obohacení jiného. Pokud by však v projednávaném případě obviněný s finančními prostředky neoprávněně disponoval pouze tak, že platil předem za práce, které odměněný měl vzápětí vykonat, nebylo by možno v takovém jednání shledávat trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, protože jednání obžalovaného schází úmysl takový majetek některým ze způsobů uvedených v § 132 odst. 1 tr. zák. rozkrádat. Soud se s těmito otázkami v rozporu s citovanými ustanoveními § 120 odst. 3, § 125 tr. ř., nevypořádal a porušil tak v těchto ustanoveních zákon.